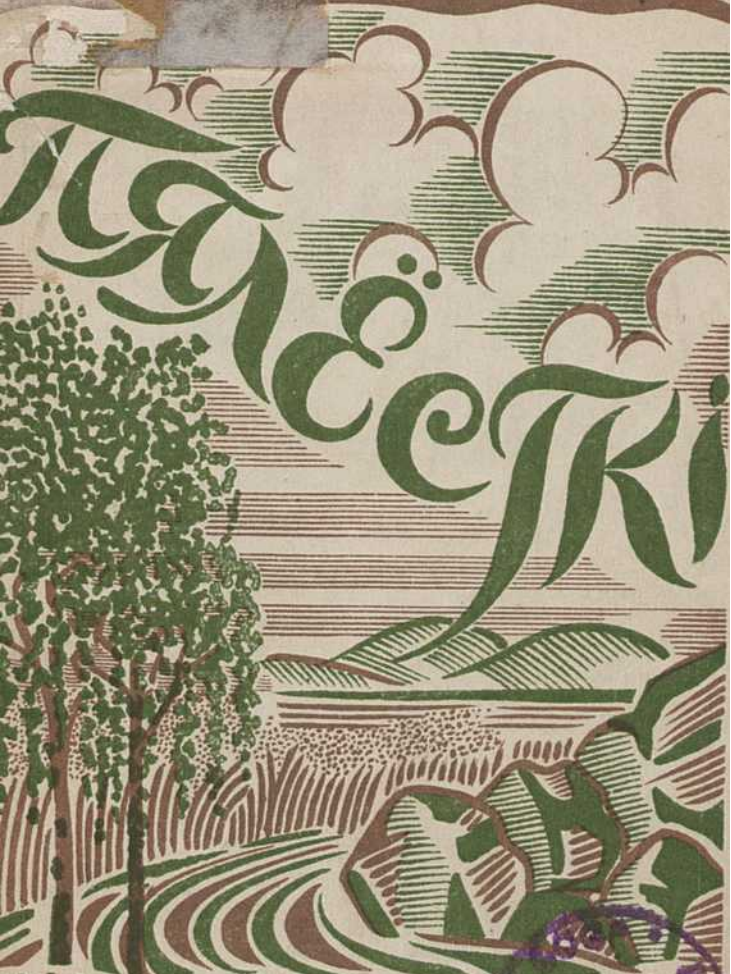
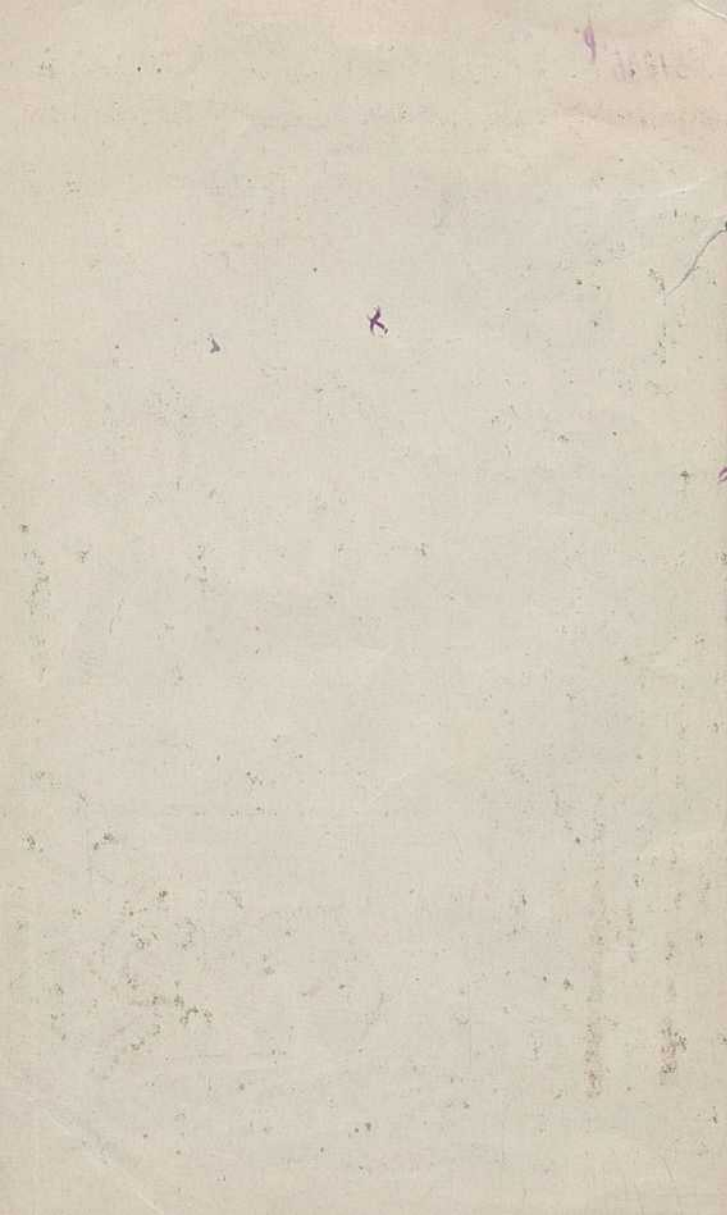

Ба 51 096

МАРАКОУ

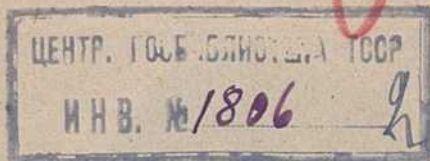
ИЗДАНИЕ Ц.Б. МАЛАДНЯКА
МЕНСК 1926

Ба 51096

824.72-1

ВАЛЕРЫ МАРАКОЎ

ПЯЛЁСТКІ

ВЕРШЫ

Ба 51096

Бел. аддзел
1994 г.

ВЫДАЊНЕ ЦБ МАЛАДНЯКА
МЭНСК—192

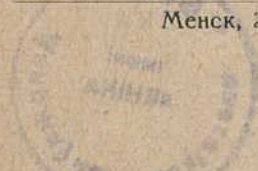

25. 11. 4. 2009

Галоўліт № 19805.

У ліку 2000 экз.

Менск, 2-я Дзярж. друк. № 3598

ВАЛЕРЫ МАРАКОЎ

ЛЯТУЦЕНЬНІ

• • •

Зноў прышла, прышла ты
Да сялянскай хаты,
На прастор шырокі радасных Дуброў—
Ты сягонья будзеш
Ў маладыя грудзі
Уліваць жаданьні і юнацтва кроў.

Хай цвіце Айчына
На прасторах сініх
Дзе агнём палае прозалаць-зара,—
Ужо ты красуеш
І жыцьцё чаруеш,
Ўжо лясоў кашулі ў зелены гараць.

Ты прышла, і ў нівах
Радасна-шумлівых
Твая радасьць-кветка б'е агнём крыніц;
І цяпер да болю
Ў залатым прывольлі
Пакахаў я песьню сваіх родных ніў.

І пад радасьць сонца
Хочацца бясконца
Абхапіць рукамі гэту даль і шыр,
Каб пад сьпева ветра,
Перад новым сьветам
Ўсё сказаць—і шчыра,—што я перажыў!..

Зноў прышла, прышла ты
Да сялянскай хаты,
На прастор шырокі радасных дуброў!—
Вось затым сягонья
Рвуся я на гоні,
Вось затым сягонья так шумуе кроў!..

Я цяпер з хлапцамі ў радасьці бягу,
Каб уліць у сэрца нашых дзён разгул,
І ня чую сьвісту, вострага як нож,
Што другіх бяз жалю ўжо скасіў даўно,
Толькі я сьпяваю ў залаты прастор,
Каб дарыць прывольлю радасьць сьветлых зор.

Хай ніхто ня кажа, як сьпяваць, аб чым,
Бо жыцьцё аб гэтым сёньня пракрычыць.
Трэба пець, каб сэрца, камень і вада
Захэцелі вечна думаць і гадаць,—
А што будзе заўтра і якім агнём
Зацьвітуць прасторы срэбных ячмянёў.

І ці будзе заўтра плакаць і гарэць,
Хто цяпер каханьнем родны край сагрэў.
Хто краіне сёньня вдае жыцьцё,
Каб пабачыць сонца тых нязнаных дзён,
Што прыдуць з вякамі на сівы прастор
І мо' скажуць сэрцу: ня трывожся, стой!

Ўсе трывогі—глупства, трэба знішчыць іх,
Каб квітнела шчасьце ў нівах дарагіх,
Каб над роднай вёскай, на прастор сівы
Пралілася песня кветак і травы.
Вось затым сягонья ў радасьці бягу,
І ўліваю ў сэрца нашых дзён разгул!

О, каменье замоўкла, каменье маўчыць,
Яно цёплага слова ня скажа.
Калі так, я хачу між палёў адпачыць,
Хай палі мне пра сонца раскажуць.

А я сэрцам, ўсёй чулай душой юнака
Ўсё скажу й прапяю на прывольлі,
Каб шумела мацней пад гарою рака
Й каласілася сьпевамі поле.

Каб пад сонцам румяным на роднай мяжы
Я ня змоўк разам з брудным каменнем
І ня стаў, як другія, бяз шчырасьці жыць,
Адпіхнуўшы навекі імкненьні.

Я хачу яшчэ жыць сьветам майскіх начэй,
Каб у зялені ўбачыць свой край,
Калі будзе змагацца сьвятлей і ярчэй,
Калі раньнем праплача зара...

То праплача мой родны, мой любы народ,
Праліе свае сьлёзы ад шчасьця
І на вольным прасторы шырокіх дуброў
Ўсё мінулае ў песьні пагасьне.

І тады ўсё ўздыхне, сьмела, шчыра ўздыхне,
Сваю радасьць сыпяе для Айчыны
І каменьне, як сьмецьце між палкіх агней,
Каб згарэлі, навекі пакіне!

* * *

О, мой любы дружа, дружа дарагі,
Мне з табой ня ведаць суму і тугі.

Ты і я—абодва любім шыр палёў,
Калі срэбра месяц высее на дол.

Ты і я сягонья будзем пець і жыць,
Хоць парой пад горлам зіхацяць нажы.

Нам яны нястрашны, нам яны нішто,
Калі нашы песьні абнялі прастор.

Ну, дык, любы дружа, мы цяпер адны,
Пойдзём піць прыгожасьць сонца і вясны.

Дай руку тваю мне, дай цябе абняць,
Пойдзем мы сягонья ў пацерках агня.

Дзе зьвініць і плача залатая шыр,
Так прывольна разам на прасторах жыць.

Дзе святлей пад сонцам, дзе званчэй душа
Дзе ня так трывожна адбівае шаг.

Дзе, мой любы дружа, дружа дарагі,
Мне з табой ня ведаць суму і тугі!

С О Н

Я прышоў на радзімую, вольную сіль.
Пад асеньнія сьвісты пажоўклых асін.
О, як сэрца застукала ў грудзі ізноў.
Так ня стукала моцна і ўпарта даўно.
Дзе ты, лес кучаравы, задуманы лес,
Толькі дзе-ні-дзе хвоі, асіны й лазняк
Свае сьлёзы губляюць і роняць на глей,
Мо' затым, што й для іх адцьвітае вясна.

Я ніколі ня думаў, ня ведаў, што так
Мяне стрэне радзімы прывольны абшар.
І на сэрца кладзецца з трывогай рука,
І так моцна, так глуха галосіць душа.
Дзе прыгожасьць, і сонца і сьвежая цьвець
А так шкода... так шкода вясны і агня,
Чым гарэлі палі і зялёны дубняк
На шырокім прасторы вясновых завей.

І хоць знаю: ніколі ня вернеш назад,
Што прайшло, адцьвіло і памёрла ў палёх,
Толькі сэрца так хоча прасторам сказаць,
Каб ізноў запалілі вясну над сялом.
О, тады, з сваіх чулых і палкіх грудзей
Я аддам гэтым нівам палову душы.
Каб гарэў дьямэнтам залочаны дзень,
І каб вечна прастор красаваўся і жыў!

Гэта сон!.. залацісты, задорысты сон!..
Хто яго мне навеяў ад вёскі і ніў?!
За вакном той-жа ўпарты прыбой галасоў,
За вакном той-жа брук і прасьцяг камяніц.
Толькі сэрца яшчэ пад кашуляй дрыжыць,
І рука піша песьню сялянскай душы:
„Я прышоў на радзімую, вольную сіль,
Пад асеньнія сьвісты пажоўклых асін“.

А Д Р Ы В А К

Нашто глядзіш так мне у вочы
Скажы, о любая, скажы.
Пад гэты, змрок халоднай ночы
Я не магу з табою жыць.

Я знаю: сэрца твае б'ецца
Агнём нявыпітай крыві
І вось затым ў шырокім сьвеце
Хачу я песьні абнавіць...

Ты плачаш, плачаш, сьлёзы льяюцца,
Яны гараць-пякуць агнём.
Глядзі навокал: кветкі й людзі
Цябе вітаюць з новым днём.

А так нядаўна, так шчасьліва
Твой сьмех палаў ў маіх грудзёх,
Калі мы дружна, хоць маўкліва
Ішлі змагацца за жыцьцё!

Парой ты песьні свае пела,
Як птушка вольнасьці й дуброў
І ўсё на нівах паланела,
Як паланее толькі кроў!

І так ішлі ў трывозе ночы,
Так беглі дні і ўсё жыцьцё,
А я маўчаў, і толькі вочы
Шукалі нешта над трысьцём.

І я ня знаў, што на курганах
Душу мяцежную аддам,
Ўсяму, што з подыхам сьвітання
Імкнецца ў радасную даль,

Дзе ёсць другая маладзіца
І гэта песьня для другой—
Я толькі ёй адной маліўся,
Адну кахаў сярод лугоў.

Чаго-ж глядзіш так мне у вочы
Скажы, о любая, скажы,
Пад гэты змрок халоднай ночы
Я не магу з табою жыць.

96015 9

ДЗЯЎЧЫНЕ

І так пішу. . ізноў пішу з натхненнем.
Твой васілёк перада мной ляжыць.
А за вакном снуюцца і танцуюць цені,
Упаў срабрысты месяц на калені,
Стаў цалаваць магільныя крыжы.

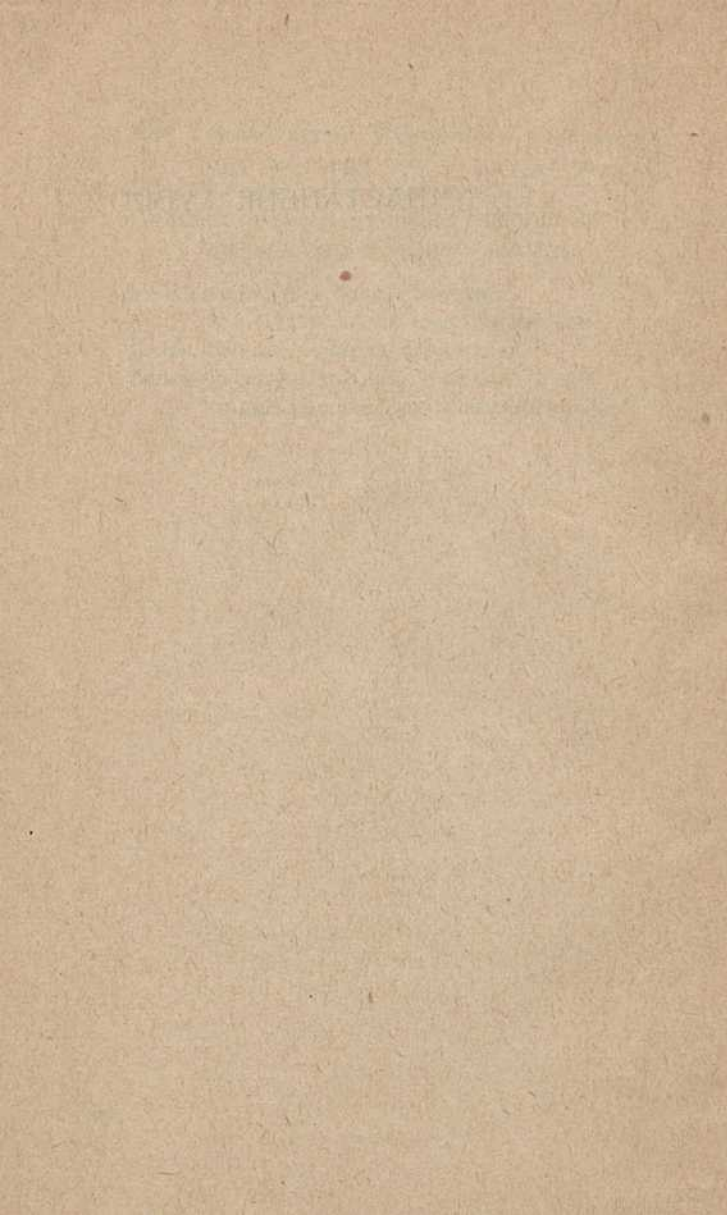
О, што яму—ён сёння верыць ў бога,
Я-ж веру толькі ў шчасце і людзей.
І мо' затым з такой пякучаю трывогай
Я жыў, сьмяяўся і сьпяваў так многа,
Хоць часта зьбіты, чорны і без надзей

О!.. ён стары, з ім ў ціш і ў сінь магілы
Лягла вясна... і шчырасьць адміраць;
А я ў разгары сьвежасьці і сілы
Пайду ў прастор, дзе над палоскай мілай,
Гарыць, як кроў, вячэрняя зара.

Каб з новай верай, ў шчасьце і каханьне
Цябе да сэрца сьмела прытуліць
І ў сіні змрок ля шэрага кургана
Пра нашу цвець і першае спатканьне
Вясны і траў мэлёдыю праліць.

І ўжо тады, пад белаю калінай
Нам будзе месяц сыпаць каласы,
І так, бывай, каханая дзяўчына,
Прыду я хутка да цябе ў даліну
Упіцца сьвежасьцю крамянае расы!

ШАСТАНЬНЕ ДУБРОЎ

Ізноў прышоў, ізноў пабачыў родны край,
І сэрца... сэрца так запаланела.
Ізноў лясы агнём зялёным тут гараць
Ізноў я сьвежы стаў і стаў я сьмелы.

А ўвесь прастор такім напевам маладым
Свае імкненьні ў сэрца мне закінуў.
І хочу так, як гэты месяц залаты,
Стаяць і старажыць сваю краіну.

І жыць там ціха, радасна, як гэта даль
Шаптацца з ветрам, упівацца сонцам,
І быць румяным, сьвежым, песьні,—ўсё аддаць
Каб над табой вясна была бясконца.

Ізноў прышоў, ізноў пабачыў родны край.
Чаго-ж так сэрца-сэрца запалала?
Мо' на жалейцы хоча марш хаўтурны граць
Усім надзеям брудным і няўдалым!

Над сінім лесам, шэрым полем
Задорны сьмех ліе вясна.
Такой парой па-над раздольлем
Душу я выпяю да дна.
Такой парой ў жыцьцёвым моры
Б'е радасьць сьвежых галасоў.
Я выйду ў нівы, на прасторы,
Абліты сонцам і расой.
Хай ў нівах льюцца яшчэ сьлёзы,
Адцвіўшай у холадзе зімы.
Ўжо кучаравяцца бярозы..
Няма ні холаду.. ні цьмы
І над узгоркам, над далінай
Вясна-красуня зацвіла
Я прыгарну нібы дзяўчыну
Ўсю гэту шыр.. ўсю гэту даль.
Я, сын вясны пад яркім сьветам,
Люблю жыцьця прастор і шыр
Затым, што сонца б'е поэту
Паклоны новых слоў душы;
Затым, што ў даль над шэрым полем
Задорны сьмех ліе вясна..
Такой парой па-над раздольлем
Душу я выпяю да дна.

Эх ты, поле, шырокае поле
Звоніць песьняй вясновых надзей,
Маё сэрца пад ветры прывольля
Парываецца з палкіх грудзей.

Зноў лясы, сенажаці й дубровы!
Так, здаецца, пусьціўся-бы ў скок.
Тут калісьці пад сонцам вясновым
Расквітала жыцьцё васільком.

Тут калісьці дзяўчаты і нівы
Мае грудзі паілі агнём...
І ня знаў я, што ў травах тужлівых
Ёсьць і хмель, ёсьць разгул і віно!

А цяпер ўсё так проста, ўсё ясна,
Толькі сілы ранейшай няма.
І дзяўчаты з гадамі пагасьлі,
Як пад вясень жыцьцёвы размах.

І цяпер я так хочу да болю
Хоць зямлю каля рэчкі абняць.
Гэй, ты, поле, шырокае поле...
Сыпле кветкі на грудзі вясна.

Зялёны месяц над ракой
Ўстае ў крышталёных пералівах,
І ночка сінім васільком
Схіліла твар свой сіратлівы

Ой, ночка!.. ночка!.. над раком
Рабіна блешча пазалотай
І устаюць жадаць зноў
Пайсьці за рэчку, на балота.

Пайсьці і песняй маладой
Зноў ажывіць жыцьцё дубровы,
Што гольця нізка над вадой
Схіліла ў полімі ружовым.

І дзе вясны жыцьцё цвіло,
Дзе вецер песні пёў ля рэчкі,
Яна разгонам шчырых слоў
Мяне прымусіла укленчыць.

Ой, місяц... місяц над ракой
Ўстае, сьмяецца, б'е паклоны.
І ночка сінім васільком
Схіліла твар свой на загонах.

Пеў пякучыя песьні свае салавей,
Кучаравая ліпа драмала;
На прасторы палёў і жытнёвых завей,
Там, дзе песьня да шчасьця і волі заве,
Маладая дзяўчына сьпявала

Слухаў я, і ў грудзёх векапомнай струной
Пела сэрца прасьветлую волю.
І хацелася шчасьця й каханьня ізноў,
Каб у гэтым прасторы сівых ячмянёў
Патануць ў цішыню з галавою.

Хай тады яна прыдзе і скажа— „кахай
Маладую дзяўчыну прыволья,
Будзе песьні нам пець зачарованы гай,
Будзе слухаць іх месяц і радасны край,
А мы будзем кахацца на полі“..

І рукою белаі, белаі, як лебедзь, рукою
Абнімаць мяне ў шчырасьці будзе.
Хай тады белы месяц над сіняй ракой
Упадзе на ваду залатым васільком,—
Ён запал нашых сноў не астудзіць!

Хай тады усю ноч, ўсё жыцьцё салавей
Свае песьні пяе пра каханьне.
На прасторы палёў і жытнёвых завеі,
Там, дзе песьня да шчасьця і волі заве,
Ўсё жыцьцё, залатое,—сьвітаньне!

* * *

Чаго сёння так сэрца палае,
Нават цяжка мне дыхаць ў палёх.
Дзе ты, кветак журба маладая,
Дзе ты, песня юнацтва бяз слоў?

Песня там, на шырокім раздольлі,
Дзе пяюць на курганах крыжы.
Я пайду і для кветак у полі,
Буду пець... усміхацца і жыць.

Буду знаць я, што часу і сілы
Ня губляў ў гэтым сінім жыцці.
Й данясу да халоднай магілы
Ўсе, што ў думках і песнях насіў!

А цяпер над радзімым прасторам
Я сьпяю пра вяснову цвець.
Каб асеньніх вятроў пераборы
Ня зьвінелі ў пажоўкай траве.

І цяпер хай праплача ад болю
Ўсё, што хоча з надзеямі жыць,
Бо ўжо хутка над лесам і полем
Маім песьням ня будзе мяжы.

Вось затым так ўзьнімаюцца грудзі.
Вось затым і так сэрца крычыць:
—Эх, браточкі, эх, любыя людзі,
Толькі дайце дыхнуць—адпачыць!..

Эх, палі, залатое раздольле.
Ну чаго-ж так застукала кроў?—
Гэта даль і шырокае поле
Наліліся каханьнем дуброў.

Я прышоў, засьмяяўся, заплакаў
І на грудзі асіны прылёг,
А, яна, як прапашчы гуляка,
Прытулілася ціха бяз слоў!

Ну і што-ж, дарагая асіна,
Ці ня ты мяне звала сюды?—
Раскажы-ж гэтым вечарам снім
Аб жыцьці тваіх дзён маладых.

Раскажы, дзе хлапцы і дзяўчаты,
Дзе іх песьні і радасьць вясны,
Можа там, ў гэтых нізенькіх хатах
Больш ня будуць сьмяяцца яны.

Я-ж хачу яшчэ жыць на раздольлі,
Зноў пабачыць братву і разгул...
Што-ж, бывайце, асіна і поле,
З вамі жыць я адзін не магу.

Не магу!.. не магу!.. і ня знаю,
З кім дружыць і каго абнімаць,
Ці забыцца на сінім кургане,
Ці каменьне зубамі ламаць?!

* * *

Ізноў холод і вецер і сіняя цьма,
Ізноў сэрца балючае плача.
О, нашто над палямі разьлётся туман,
Калі хочацца сонца пабачыць.

Зацьвіла прад вакном маім белая даль,
Налілася жыцьцём і каханьнем,
Толькі сонца ня хоча цяпла ёй даваць
І схавалася недзе ў тумане.

Так і песня сягонья мая зацьвіла,
Толькі сілы няма й поўнай волі,
Каб на родным прасторы дуброў і сяла
Каласілася сьпевамі поле.

Я йшчэ ведаю: сьмехам жыцьцёвых крыніц
Захаплюся на ўлоньні прыроды,
Толькі згіне хай холад і хмурыя дні,
Што навеялі цьму і нягоды.

Я йшчэ ведаю, ў даль, над маёй паласой
Праліецца прывольная песьня,
Толькі дайце гармонік на сто галасоў
І прастор для размаху ня цесны.

О, тады ўсё сьпяю, ўсё скажу вам, браты,
Я скажу, што кахаю, што знаю,
Бо у цьвеце кляновым прастор залаты,
Упаіў маё сэрца каханьнем.

І так усё... ўсё праляцела,
Чым сэрца некалі жыло;
І над далінай гэтай белай
Іду, як мёртвы, за сяло!..

Даволі сэрца маладое
Душылі вы ў маіх грудзёх.
Прайшло ў жыцці ўсё залатое,
Прайшло і зьнікла у трысьцё.

І я пайшоў, дзе ветры ў нівах
Журбу асеньнюю мятуць,
Каб пад напевам палахлівым
Забыць усё і адпачнуць!

А мо', дзе сьцелюцца туманы,
З асінай бруднай падружыць,
Каб не пачуць перад сьвітаньнем.
Аб чым пяюць штодня крыжы...

Í так усё... ўсё працягла,
Чым я тут жыў і чым гарэў.
Хлапцы, бывайце!.. Вы сагрэлі
Вячэрнім сьпевам сініх дрэў.

З Ъ М Е С Т

Стар.

Лятуценьні

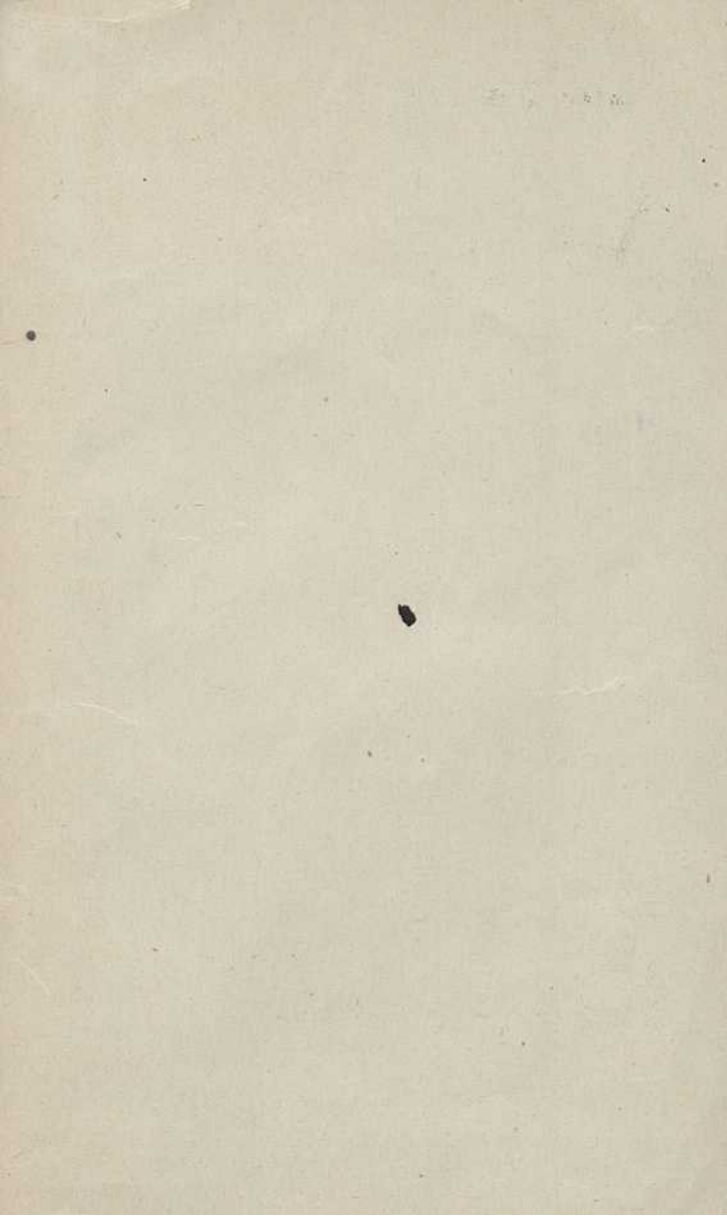
Зноў прышла	7
Я цяпер з хлапцамі	9
О, каменье замоўкла	11
О, мой любы дружа	13
Сон	15
Адрываек	17
Дзяўчыне	19

Шастанье дуброў

Ізноў прышоў	23
Над сінім лесам	24
Эх ты, поле	25
Зялёны месяц	27
Пеў пякучыя песьні	29
Чаго сёньня так сэрца	31
Эх, палі	33
Ізноў холад і вецер	35
І так усё	37

1964 г.

ЦАНА 25 КАП.

8000000 195 15 18

1954 г.

Бел. адзель
1994 г.

